

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

✻ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ ✻

5.—

— Δὲν εἶπατε τίποτα γιὰ τὴ θρησκεία. Ἡ θρησκεία εἶναι ἕνας μεγάλος παράγοντας. Δίχως τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τίποτα δὲν κάνει ὁ ἄνθρωπος, εἶπε ὁ παπᾶς σ' ἕναν ἐπίσημο τόνο.

— Σωστά. Πρῶτα ὁ Θεός, εἶπε ἕνας ἐργάτης.

— Ὅποιος πηγαίνει τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔχει τίποτα νὰ φοβηθῇ. Αὐτὸ παιδιὰ μου νὰ μὴν τὸ ξεχνᾶτε.

— Τί ἀνακατεύεις, παπᾶ, τὸ Θεό ; Ὁ Θεός εἶναι ἀψηλά, ἀκούστηκε μιὰ φωνή.

Ὁ παπᾶς ξαφνιασμένος κάτι ἐτοιμάστηκε νὰ πῆ μὰ τὴ στιγμή ἐκείνη ἀντήχησε ὁ ἦχος ἑνὸς τραγουδιοῦ. Ὁ χορὸς ἔφελνε τὸν ἐργατικὸν ὕμνο ! Ὅρθοι ὄλοι ἀφουγκραζόντανε τὸ γλυκὸ τραγοῦδι ποὺ εἶτανε γιομάτο φωτιὰ κι ὀρμή.

Σηκωθῆτε παιδιὰ, καὶ χτυπήστε !

Καταφρόνια καὶ πείνα μᾶς σφίγγει.

Τὸ μεγάλο μας δίκιο ζητήστε,
καὶ πατήστε τὸ χροῦ τὸ λαρούγγι.

Σὰν ἀδέρφια μ' ἀγάπη ἐνωθῆτε,
Φῶς καινούριο θὰ φέξῃ στὴν πλάση.

Γιὰ στερνὴ σας φορὰ, σηκωθῆτε !

Ἡ ὁρμὴ μας τὰ σίδερα ἄς σπάσῃ . . .

— Ναι, θὰ τὰ σπάσῃ ! ἀκούστηκε μιὰ φωνή, ποὺ πνίγηκε μέσα στὴ φωνή τοῦ τραγουδιοῦ καὶ μιὰ γροθιά ὑψώθηκε στὸν ἀγέρα ἀψηλά, σφιχτή, γιομάτη φεβέρα.

— Αἶ σὲ καλὸ σου, συνάδερφε, τί ἔπαθες ; ψιθύρισε σιγαλὰ ὁ διπλανός, ἐκπληχτός, κατεβάζοντάς του τὸ χέρι μαλακά.

Κεῖνος τῶρριξε μιὰ ματιὰ γιομάτη ἀπορία καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια του, σὰ ντροπιασμένος γι' αὐτὸ ποὺ ξεστόμισε, κ' ἔχωσε τὸ κεφάλι του μέσα στὶς δυὸ χουφτες του, ἀκκουμπώντας τοὺς ἀγκῶνες στὰ γόνατά του, ἐνῶ τὸ τραγοῦδι ἔξακολουθοῦσε νὰ πλῶνεται πολεμόχαρο μέσα στὸν ἴδιο παραπονιαρικό, θριαμβικὸ τόνο.

Ἐνας ἐργάτης πρόβαλε τώρα μὲ μιὰ λεκάνη στὸ χέρι. Εἶτανε ἡ λεκάνη μὲ τὸν ἁγιασμό.

— Ἐλάτε νὰ πιῆτε ἁγιασμό, φώναξε.

Ἐνας ἕνας ζύγωνε τὰ χεῖλια του στὰ χεῖλια τῆς λεκάνης καὶ ρουφούσε λίγες γουλιές ἀπὸ τὸ νερὸ ποὺ μύριζε βασιλικό . . . Ὁ χορὸς ἔξακολουθοῦσε νὰ φέλην κ' οἱ ἄνθρωποι νὰ μεταλαβαίνουνε . . .

* Ἀξαφνα ἀκούστηκε ἕνας κρότος. Κάτι ἔπεσε χάμω κ' ἔσπασε.

— Μωρὲ τρελάθηκες ; Τί εἶναι αὐτὸ ποῦκανες ; ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ τρομαγμένη.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ κρατοῦσε τὴ λεκάνη μὲ τὸν ἁγιασμό, εἶχε ἀπομείνει μὲ τὰ χέρια ἀδειανά. Ὁ ἐργάτης

ποῦγε βγάλε τὸ λόγο στεκότανε ἀντικρὺ του, τὸν κοιτάζε ἀδιάφορος καὶ χαμογελοῦσε.

— Τί εἶναι αὐτὸ ποῦκανες ; Δὲ συλλογίστηκες τὴν ἁμαρτία ; φώναξε ὁ πρῶτος σαστισμένος κοιτάζοντας τὰ συντρίμια τῆς λεκάνης ποῦχανε σκορπιστῆ στὸ πάτωμα ἐνῶ τὸ νερὸ εἶχε ἀπλωθῆ μακριά.

Ὅλοι εἶχανε σκηματίσει τώρα ἕναν κύκλο γύρω στὰ συντρίμια τῆς λεκάνης καὶ τὰ κοιτάζανε σὰν ἅγια λείψανα προσπαθώντας ὁ καθένας νὰ στέκεται σὲ τέτοιαν ἀπόσταση ποὺ τὰ παπούτσια του νὰ μὴν ἀγγίζευνε τὸ βρεγμένο πάτωμα. Εἶτανε ἁμαρτία νὰ πατηθῇ ὁ ἁγιασμός !

— Παιὸς σοῦπε νὰ μοῦ φέρνῃς τὴ λεκάνη στὸ στόμα ; Πῶς θὰ πῶ ἐγὼ τὰ πονιψίδια τοῦ παπᾶ ; Εἰσαί βέβαιος πῶς τὰ δάχτυλά του ποὺ τὰ βούτησε μέσα, εἶτανε καθαρὰ ; δικιολογῶτανε ὁ ρήτορας γελώντας πάντα μὲ τὸ φέρισμό του ποὺ τῶρρισε σὰν ἕνα πρᾶμα ἄστειο.

Τὸν κοιτάζανε μὲ φρίκη. Τί ἔλεγε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ;

— Γιὰ δές, γελᾶει κιόλας. Ἐρριξε χάμω τὴ λεκάνη μὲ τὸν ἁγιασμό καὶ γελᾶει. Δὲν καταλαβαίνει φαίνεται τί ἔκανε ; μουρμούρισε κάποιος.

— Τί πρέπει νὰ γίνῃ τώρα ; ρώτησε κάποιος σκεπτικός.

— Ἀλήθεια τί πρέπει νὰ γίνῃ ; Δὲν μπορεῖ τὸ πρᾶμα νὰ μείνῃ ἔτσι, εἶπε ἕνας ἄλλος ἀνήσυχος.

— Αὐτὸ εἶναι γρουσουζιά.

— Νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ τί πρέπει νὰ γίνῃ ; Νὰ φέρουμε πάλε τὸν παπᾶ αὔριο νὰ μᾶς διαβάσῃ ἕνα μεγάλον ἁγιασμό. Κι αὐτὸ τὸ μέρος ποὺ ἀπλώθηκε τὸ νερὸ νὰ μὴν τὸ πατήσῃ κανένας ὅσο νὰ διαδαστῇ, συβούλεψε ἕνας.

— Αὐτὸ εἶναι πολὺ καλὸ.

— Ὡς αὔριο θὰ ξεραθῇ τὸ πάτωμα καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ πατήσῃ δίχως νὰ ξέρῃ.

— Μποροῦμε καλῆτερα νὰ κόψουμε αὐτὲς τίς σαβίδες ποὺ βραχῆκανε καὶ νὰ τίς κόψουμε, πρότεινε ἄλλος.

— Περιττό' ἄμα διαδαστοῦνε, τὸ ἴδιο κάνει, εἶπε ὁ πρῶτος ποῦδωκε τὴ συβουλή.

— Γιὰ νὰ μὴ γίνῃ κανένα λάθος, νὰ κάνουμε αὐτὸ. Νά, φώναξε κάποιος.

* Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα χοντρὸ μολύδι, ἔπεσε μπρούμυτα κι ἄρχισε νὰ μολυδῶνῃ τὸ πάτωμα χαράζοντας μιὰ παχειὰ γραμμὴ ὡς ἐκεῖ ποὺ φτάνανε τὰ σύνορα τοῦ νεροῦ ἐνῶ οἱ ἄλλοι σκύδανε ἀπάνω του καὶ παρακολουθοῦσανε τὴ διεύθυνση τοῦ μολυδιοῦ !

— Μπράδο, μπράδο, φωνάζανε ὄλοι.

Ὁ ρήτορας εἶχε τραθηχτή σὲ μιὰν ἄκρη ἐνῶ οἱ ἄλλοι εἶχανε σηκματίσει κύκλους καὶ συζητούσανε.

— Τί τοῦρθε νὰ κάνη τέτοιο πρᾶμα; μουρμούρισε κάποιος.

— Κι ὁ λόγος του παράξενος. Ἐμένα δὲ μοῦ ἄρесе. Τί θὰ πῆ νὰ μὴν περιμένουμε τίποτα ἀπὸ κανένα; Μποροῦμε μεις, μικροὶ ἀνθρώποι, νὰ τὰ θάλουμε μὲ δλους τοὺς μεγάλους;

— Σωστά.

— Ἄ δὲν τοὺς παρακαλέσουμε, ἂ δὲν τοὺς κλαυτοῦμε, μποροῦνε κι αὐτοὶ νὰ μᾶς κάνουνε καλὸ; Ὅχι βέβαια. Τί, ἐπανάσταση δηλαδή θὰ κάνουμε;

Σιωπάσανε.

— Σὲ κάποιο βιβλίο θὰ τάχη διαδασμένα αὐτὰ ποὺ μᾶς εἶπε κ' ἦρθε καὶ μᾶς τὰ ξεφοῦρισε ἀπόψε.

— Δὲ φτάνει νὰ διαδάξη κανεὶς. Πρέπει καὶ νὰ νοιώθῃ.

Ἔτσι τὸ φέρισμό του δυσαρέστησε δλους κ' ἡ καταδίκη του εἶτανε ὁμόφωνη...

Ἡ γιορτὴ εἶχε τελειώσει. Σιγὰ σιγὰ ἡ σάλα ἄρχισε νὰ δειιάξῃ κ' ἕνας ἀνθρώπος ἀνεδασμένος σὲ μιὰ καρέκλα ἄρχισε νὰ σβήνῃ τίς λάμπες... Τελευταῖος κατέβαινε ὁ ρήτορας τῆ σκάλα, μισοσκότεινη, μονάχος. Ἐνας ἀνθρώπος ποὺ ἐρχότανε ἀποπίσω του ἀκούμπησε πάνω στὸν ὄμο του τὸ χέρι του ἀλαφρά. Ἔτανε ὁ Ἀλέξης.

— Στάσου, θέλω νὰ σὲ γνωρίσω. Πῶς σὲ λένε; ρώτησε ὁ Ἀλέξης.

— Ζήση. Ἐμένα;

— Ἀλέξη.

— Εἶσαι ἐργάτης;

— Ὅχι. Δάσκαλος.

Ἐαφνιάστηκε.

— Δάσκαλος! Τότε τί δουλειὰ ἔχεις ἐδῶ; Ἐσὺ εἶσαι ὄργανο τοῦ κράτους.

— Δὲν εἶμαι πιά.

— Ἄ κατάλαβα. Σὲ ἔχουνε πάψει. Τὸ ἄτιμο τὸ κόμμα, αἱ;

— Ὅχι δὲ μὲ πάψανε, παραιτήθηκα μοναχὸς μου. Δὲν ἤθελα νὰ δουλεύω τὸ κράτος.

Ὁ Ζήσης τὸν κοίταξε μὲ προσοχὴ στὰ μάτια.

— Δὲν πετᾶνε εὐκολὰ μιὰ θέση... Ἄς εἶναι. Καὶ τώρα;

— Τώρα διδάσκω σ' ἕνα Λύκειο.

— Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο;

— Ὅχι, αὐτὸ εἶναι ἄλλο πρᾶμα.

Ὁ Ζήσης σκέφτηκε κάμποσο.

— Μοῦ ἄρέσει ἡ σκέψη σου. Δόσε μου τὸ χέρι σου. Σφίξανε τὰ χέρια τους.

— Πρέπει νὰ βλεπόμαστε ταχτικά. Ποῦ μπορῶ νὰ σὲ βρίσκω; ρώτησε ὁ Ἀλέξης.

— Κάθε βράδῳ ἐδῶ στὴ λέσκη.

Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ χωριστοῦνε.

— Μοῦ ἄρέσουνε οἱ ιδέες σου... εἶπε ὁ Ἀλέξης.

— Καὶ μένα ὁ χαρακτήρας σου. Καληνύχτα.

Χωριστήκανε.

— Παράξενος τύπος, ψιθύρισε ὁ Ζήσης στὸ δρόμο.

8.

— Νὰ ποῦμε τὸν Ἀγιοβασίλη, ἀφεντικό, γιὰ τὴν καλὴ χρονιά;

Τῆ στιγμὴ ἐκείνη ποὺ ὁ ἥλιος ἐγερνε νὰ βασιλέψῃ ἡ ψυχὴ του διψοῦσε γιὰ κάτι ἀθῶο, δροσερὸ, παιδιάστικο. Εἶδε τὰ δυὸ παιδιὰ ποὺ τὸν κοιτάζανε στὰ μάτια παρακαλεστικά.

— Πέστε τον, ἀποκρίθηκε πρόθυμα.

Τὰ δυὸ παιδιὰ μῆχανε στὴν αὐλή. Ἡ σπιτονοικοκυρὰ μόλις τὰ εἶδε, ἔβαλε τίς φωνές.

— Ἄσε τα, ἐγὼ τὰ φώναξα, εἶπε ὁ Ἀλέξης ἀπὸ τὸ παράθυρό του.

— Ἄ, τὰ φώναξατε λόγου σας; Τότε ἀλλάζει, ἀποκρίθηκε κείνη ποὺ φοβήθηκε μὴ δώσῃ καμιὰ πεντάρα καὶ ξεδευτῇ.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἀρχίσανε τὸ τραγοῦδι. Ἡ φωνὴ τους μονότονη, ἀρρυθμιστὴ, βιαστικά. Ὁ σκοπὸς πότε νὰ φτάσουνε στὸ τέλος καὶ νὰ τοιπήσουνε τὴ δεκάρα. Ὁ μεγαλύτερος χτυποῦσε ἕνα ντέφι ποὺ τοῦ τόχανε κάμει οἱ τουρκογύφτισες, ὁ ἄλλος ἔκρουε ἕνα τρίγωνο ἀδιάφορο κ' οἱ δυὸ ἂ συμφωνοῦσε ἡ φωνὴ τους μὲ τὰ ὄργανα.

Ὁ Ἀλέξης ἀκούμποῦσε στὴν κάσσα τοῦ παραθυριοῦ καὶ κοίταζε τὰ δυὸ παιδιὰ ποὺ ἀλλάζανε ματιές γιὰ νὰ κανονίσουνε τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ κόβανε τὸ τραγοῦδι ἢ ποὺ θὰ κάνανε καμιὰ πεταξούρα γιὰ νὰ τελειώσουνε γλιγορώτερα. Τὸ τραγοῦδι τὸ μονότονο, ἀντηχοῦσε γιομάτο γλύκα σταυτιά του. Οἱ παραφωνίες χανόντανε, χωνεύανε μέσα στὴ συγκίνηση ποὺ τοῦ γεννοῦσε. Ἐνας δλάκερος κόσμος κοιμισμένος, ξυπνοῦσε τὴ στιγμὴ ἐκείνη μέσα του. Ἐανάδλεπε τὸν ἑαυτὸ του παιδί, θυμάται ποὺ κι αὐτὸς μὲ τᾶλλα παιδιὰ γυρίζανε ἀπὸ σπῆτι σὲ σπῆτι καὶ λέγανε τὸν Ἀγιοβασίλη παίρνοντας γιὰ τὸν κόπο τους ὁ καθένας ἀπὸ ἕνα μελεμακάρουνο ἢ μιὰ δίπλα ποῦσταζε μέλι...

— Καὶ τοῦ χρόνου, φώναξε τὸ ἕνα παιδί, προτεινόντας κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸ ντέφι του γιὰ νὰ δεχτῇ μέσα τὴν ἀμοιβή.

Ὁ Ἀλέξης ἀφαιρεμένος δὲν ἄκουσε ὁ νοῦς του ταξίδευε μακριά.

— Καὶ τοῦ χρόνου, ἀφεντικό, ξαναφώναξε τὸ παιδί.

Κείνος βιαστικὸς ἔχωσε τὸ χέρι στὴν τσέπη του, ἐπιασε ἕνα φράγκο ἀσημένιο καὶ τοὺς τὸ πέταξε ἀπὸ ἀψηλά. Τὸ φράγκο ἔπεσε μέσα στὸ ντέφι. Τὸ παιδί πῆρε στὸ χέρι του τὸ φράγκο, τὸ ψηλάφησε, ἀλλάξε μιὰ ματιὰ μὲ τὸ σύντροφό του, ἀναποφάσιστο, δισταχτικό. Μὴν ἔκανε λάθος καὶ τοὺς πέταξε φράγκο ἀντὶ δεκάρα; Τί νὰ κάνουνε; Νὰ τὸ γυρίσουνε πίσω ἢ νὰ κάνουνε πῶς δὲν τὸ καταλάδανε;

Ἡ σπιτονοικοκυρὰ ποὺ εἶδε τὰ φράγκα, ζύγωσε περὶεργη.

-- Ἐνα φράγκο! Ἐλα. Μπαλωθήκατε, εἶπε.

Τὰ δυὸ παιδιὰ τὸ βάλανε στὰ πόδια. Πού ξέρεις καὶ τὸ μετανοιώσει ἢ τὸ καταλάβῃ καὶ κατεβῇ καὶ μᾶς τὸ πάρῃ πίσω.

— Ἄκουσ ἐκεῖ ἕνα φράγκο στὰ παλιόπαιδα. Ἄμ τί Τσιγκρὸς εἶναι; μουρμούρισε κατάπληχτη ἀπὸ τὸ φέροσιμο τοῦ νοικάρη της.

Ὁ Ἀλέξης εἶχε τραδηχτῆ μέσα στὴν κάμαρα. Τὶ κρύα ποῦνε ἀπόψε ἢ κάμκρα. Ποτὲ δεν εἶχε νοιώσει τόση κρυάδα. Ἐνα καθρεφτάκι κρέμεται στὸ γυμνὸ τοῖχο. Ἐνα κρεββάτι ξύλινο, λίγα βιβλία τσορπισμένα πάνω σ' ἕνα μικρὸ τραπεζάκι δίνανε μιὰ μελαχολιὰ ὄψη στὴν κάμαρα. Τί δὲ θάδινε τέτοια μέρα γιὰ λίγη συντροφιά, λίγη κουθέντα, λίγη φωτιά...

Στάθηκε στὸ παράθυρο. Ἄναμμένα τὰ φῶτα. Ἄπὸ μακριὰ ἔφτανε ἢ βουὴ τῆς μέρας ποὺ ἔσθησε, ὁ ἀγέρας ἔφερε κομμένες νότες ὀργάνων ποὺ παίζανε τὸν Ἁγιοβασίλη στὰ μαγαζαῖα. Ἄνθρωποι περνούσανε βιαστικοί μὲ ψῶνια στὸ χέρι. Μιὰ δούλα πέρασε ἀποκάτω μὲ μιὰ καρβάνα ποῦχε πάρει ἀπὸ τὸ φοῖρνο, κ' ἢ εὐωδιὰ τῆς βασιλόπηττας ζεστῆς, ροδοκόκκινης μέσα στὴν καρβάνα σκορπίστηκε στὸ δρόμο. Ἐνα σκυλι εἶχε γύρει ἕναν τενεκὲ μὲ σκουπίδια πῦστεκε μπρὸς σὲ μιὰ πόρτα κ' ἔφαχνε νὰ βρῇ τίποτα νὰ μασήσῃ μὲ τὴ μούρη χωμένη μέσα στὸν τενεκὲ. Ἐνας ἄνθρωπος ποὺ πέρασε δίπλα του εἶδε τὸ σκυλι ποῦφαχνε καὶ τοῦδωσε μιὰ μὲ τὸ μπαστοῦνι στὴ ράχη. Τὸ σκυλι οὔρλιαξε κ' ἔφυγε φοβισμένον μὰ σὲ λίγο ξαναγύρισε κι ἄρχισε πάλι νὰ ψάχνῃ.

Ὁ Ἀλέξης τραδήχτηκε μέσα. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ περνούσανε, ἢ δούλα, τὸ σκυλι, οἱ σθισμένες νότες τῶν ὀργάνων, ἔλα σταλάζανε ἀπόψε στὴν ψυχὴ του μιὰ θλίψη. Ἡ ψυχὴ του γυναίκεια, παθιάρικη δεν μπορούσε νὰ βασταχτῆ στῇ σκέψη τῆς ἀπομόνωσης, τῆς μοναξιάς μέσα στὴν πολυθόρυβη, στὴν ἀδιάφορη αὐτὴ πόλη κ' ἔλυωνε σὰν κερί. Θὰ μπορούσε νὰ βγῇ ὄξω, νὰ περπατήσῃ, νὰ φήσῃ τὸ νοῦ του νὰ πλανεθῇ μέσα στὴ βουὴ καὶ στὸ θόρυβο, μὰ τὸ ἀνακάτωμα αὐτὸ μὲ τὸν κόσμον τὸ χαρούμενον, θὰ τοῦ δημιουργοῦσε μιὰν ἀντίθεση ποὺ θὰ τοῦκανε τὸν πόνο δριμύτερο. Κλεισμένος στὴν κά-

μαρὰ του, δίχως νὰ κοῦρη, δίχως νὰ βλέπῃ εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς μπορούσε καὶ νὰ ξεχάσῃ...

Πάνω στὸ τραπεζάκι τοῦ ὑψώνεται ἕνας σωρὸς. Εἶναι τὰ τετράδια ποὺ γράφουνε οἱ μαθητὲς τοῦ τις ἐκθέσες τους. Κάθεται στὸ τραπεζάκι ποὺ τὸ φωτίζει μιὰ μικρὴ λαμπίτσα. Ἀνοίγει ἕνα τετράδιο. Ἐτοί μπορεί νὰ σκοτώσῃ κάμποσον ὥρα. Διαβάζει. Εἶναι ἢ ἔκθεση ποὺ τοὺς ἔδωσε νὰ γράφουνε γιὰ τὰ Χριστούγεννα. Κάθε παιδι περιγράφει πὼς πέρασε τὰ Χριστούγεννα. Διαβάζει... Κλείνει τὸ ἕνα τετράδιο, ἀνοίγει ἄλλο κ' ἢ πέννα, τραβάει ἀτέλειωτες κόκκινες γραμμὲς κάτω ἀπὸ τὰ γραφόμενα τῶν παιδιῶν. Κάθε σελίδα μοιάζει σὰν κάμπος σπαρμένος παπαροῦνες κ' οἱ λέξεις κολυμπᾶνε στὸ κόκκινο. Πετᾶει τὴν πέννα στὸ τραπέζι καὶ σηκώνεται ὄρθιος. Νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ νασάσῃ.

— Ὦψ. Θὰ σκάσω! Τί στεγνὸ, τί ψεύτικο ὑψος εἶναι αὐτό! Δὲν ἔχουνε διόλου ζωὴ, αἰσθημα μέσα τους αὐτὰ τὰ παιδιὰ!

Εἶπε τὸ ἴδιο αἰσθημα ποὺ τοῦ γεννιέται κάθε φορὰ ποὺ πιάνει νὰ διαβάσῃ ἔκθεση. Τὰ παιδιὰ προσπαθοῦνε νὰ μιλήσουνε σὰ μεγάλοι, πλαστογραφοῦνε τὴν ψυχὴ τους κ' ἔτσι λείπει ἢ τρυφεράδα, ἢ δροσιά, τὸ χρῶμα ἀπὸ τὰ λεγόμενά τους.

Ἄρχίζει νὰ σουλατσαίρῃ καταμεσῆς τῆς κάμαρας καὶ κάποτε ζυγώνει στὸ παράθυρο καὶ κοιτάζει ὄξω τὸ δρόμο. Ἐπειτα ξανακάθεται πάλι στὸ τραπέζι καὶ ξαναπαίρνει τὴν πέννα στὸ χέρι. Τί νὰ κάνῃ; Πρέπει νὰ τὸ πιῇ τὸ ποτήρι ὡς τὸν πάτο.

Ἐνας ἔχει γράψει τὴν ἔκθεσή του ὄχι στὸ τετράδιο, μὰ σὲ μιὰ κόλλα χαρτί. Ἐδιδιπλώνει τὴν κόλλα.

— Ἄ, ὁ Πέτρος Δουκᾶνος. Πάντα ξεχασμένος, σαπατσούλης, ψιθυρίζει.

Κοιτάζει τὴν ἐπιγραφή. «Γιατί δὲν ἔγραφα ἔκθεση».

— Μπᾶ. Ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ μοῦ δικαιολογήσῃς γιατί δὲν ἔγραψες ἔκθεση;

Κουνάει τὸ κεφάλι του.

— Ἐξυπνο παιδί, καλὴ καρδιά, νάχε καὶ πιὸ ὄρεξη γιὰ τὰ γράμματα, θάτανε ὁ πρῶτος μαθητῆς μου... Ἄς ἴδομε τώρα τί ψευτιὲς ἀραδιάζει γιὰ νὰ δικαιολογηθῇ. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικὸς Διευθυντῆς ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ μέγα Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΠΑΤΡΙΣ”

ἀναχωρήσει κοτ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 28 Σεπτεμβρίου.

Δι' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΑΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ὄπισθεν Ἀγία Τριάδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀπρλιτωσι θέσει ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἐταιρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν Σημαίαν ὁδὸς, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα ὁδὸς.